మనీషి

– పి.చంద్రశేఖర అజాద్

(1991 ఏప్రిల్ నెల చతుర నుంచి రచయిత ప్రత్యేక అనుమతితో పునర్ముద్రణ)

(గత సంచిక తరువాయి)

భూషయ్యగారు ఆటోలో కూర్చుని చూస్తుంటే ఈ ప్రపంచమంతా పోటెత్తిన సముద్రంలా కనిపించింది.

ఇంటి దగ్గర పత్రికల్లో వార్తలపట్ల ఆయనకు అమితమైన ఆసక్తి కలిగింది.

"చదివి చెప్పమ్మా" అనటంతో స్వప్నకు ఎక్కడలేని ఉత్సాహం వచ్చింది. ఆ సమయంలో ఆ అమ్మాయికి తన తాతకు ఈ ప్రపంచంలో తనకు తెలిసిన విషయాలన్నీ చెప్పాలనిపించింది.

"తాతయ్యా ఇక్కడ ఎవరిగురించీ ఎవరూ పట్టించుకోరు. ఎవరి గొడవ వారిదే. కొంతమందయితే ఇంటిపక్కనే ఉంటారు. కొన్ని నెలలపాటు మొఖాలు కూడా చూసుకోరు. ఎవరింట్లో ఏం జరుగుతుందో కూడా తెలియదు. ఇదిగో ఈ ఫోటో చూడు. ఈ అమ్మాయిని కట్నం తేలేదని కాల్చి చంపారు. ఇంకానేమో ఇక్కడ ఉద్యోగాలు రాలేదని కొంతమంది. ఉద్యోగాలు కొంతమందికే ఇస్తున్నారని రకరకాల గొడవలు జరుగుతుంటాయి"

"అట్టాగా" అన్నాడు.

"అవును తాతయ్యా కొన్ని చోట్లకు వెళ్తే అక్కడంతా ఫ్యాక్టరీలు ఉంటాయి. సాయంకాలం అయితే చాలు ఒకటే వాసన. కొన్ని చోట్లయితే మనం కొంచెం సేపు కూడా భరించలేం. అక్కడ నీళ్ళన్నీ కూడా చెడిపోయుంటాయి. ఆ ఫాక్టరీవాళ్ళు వాళ్ళ చెత్త అంతా వదిలేస్తుంటారు. వాటి మూలంగా చాలామందికి రోగాలు వస్తుంటాయి. ఇక్కడ బాగానే ఉంటుంది గానీ, మంచి గాలి ఉండదు. మంచి మనుషులు కూడా దొరకటం అదృష్టమే. ఎప్పుడూ ఎవరో ఒకరు ఎక్కడో చోట తగాదా పడుతుంటారు. కొట్టుకుంటారు. చంపుకుంటారు. ఇవన్నీ చూస్తుంటే ఒక్కోసారి ఇక్కడ ఉండాలనిపించదు తాతయ్యా" అంది దిగులుగా.

వాళ్ళిద్దరూ వస్తుంటే ఓ శవాన్ని ఊరేగిస్తూ తీసుకువెళ్తున్నారు. కొంతమంది గుంపుముందుండి టపాకాయలు పేలుస్తున్నారు.

"ఏంటమ్మా అది?" అన్నాడు.

"ఆయనెవరోచచ్చిపోయారు తాతయ్యా"

"మరెందుకని టపాస్లు కాలవటం?"

"ఇక్కడ అట్లానే కాలుస్తారు"

"ఎక్కడికి తీసుకెళతారు?"

"ఈ ఊర్లో అక్కడకక్కడ స్మశానాలున్నాయి. ఏ మతం వారికి ఆ మతం అన్నమాట"

"బాపనోల్లు దొరుకుతారా?"

"ఎందుకు?" అంది.

"ఎందుకేమిటి సచ్చిపోయాక ఆళ్ళు మంత్రాలు సదవాలిగా"

"దొరుకుతారుగాని వాళ్ళకోసం వెతుక్కోవాలి తాతయ్యా. కొంతమంది ఏం చేస్తారంటే కరెంట్ మెషిన్లు వచ్చాయిగా అందులో ఉంచుతారు. స్విచ్ నొక్కితే చాలు కొంచెం సేపటిలో బూడిద అయిపోతారు."

"ఎట్టా?" అంటూ ఆశ్చర్యపోయాడు.

"అవును తాతయ్యా, ఈ ఊర్లో చాలా తమాషాలు ఉన్నాయి. అది సరే తాతయ్యా మీ ఊరిలో ఎవరూ తన్నుకోరా?"

"ఎప్పుడన్నా కొట్టుకుంటారు. అప్పుడు పెద్ద మనుషులు సర్ది చెపితే వూరుకుంటారు"

"ఏమో తాతయ్యా నాకు మన ఊరే బాగుంటుంది. అక్కడయితే మంచి గాలి ఉంది. చెట్లున్నాయి మనుషులంతా చక్కగా ఉన్నారు. నాకు అక్కడికే రావాలనిపిస్తుంటుంది"

భూషయయ్గారు భాగ్యనగరం వచ్చాక, వివిధ సంఘటనల గురించి విన్నాక, తెలుసుకున్నాక ఆయనలో విచిత్రమైన ప్రకంపనలు మొదలయ్యాయి. తిరిగి ఆయన అంతరంగం ఒక్కసారిగా పురులు విప్పుకుంది.

మనిషికి తెలియని, ఊహించని వేదాంతం, ఆలోచనా తరంగాలు, ఇంకా భాష కూడా మనిషి మెదడులో నిక్షిప్తం అయి ఉంటాయి. ఒక్కోసారి అవి వెల్లువలా విరుచుకు పడే అవకాశం లభిస్తుంటుంది. చాలామంది విషయంలో అలాంటిదేం ఉండదు. అలాంటి అవకాశాలు రావు. అందుకే జననం, పెరగటం, మరణం అన్నీ జరిగిపోతుంటాయి.

ఇంతవరకూ ఏ ఆలోచనలూ పట్టని భూషయ్యగారిలో మధనం ప్రారంభం అయింది.

ఇంతకూ జీవితం అంటే ఏంటి? మనిషి ఎందుకోసం ఆరాటపడుతున్నాడు? ఎటు పయనిస్తున్నాడు? ఇదంతా జీవితమేనా? జీవించటం కోసమేనా ఈ పనులన్నీ చేయటం? ఇలా చేయవచ్చా?

ఓ మనిషిని మరో మనిషి చంపవచ్చా? చంపటానికి ఎవరు అధికారం ఇచ్చారు? అసలు మతం ఏమిటి? కులం ఏమిటి?దరిద్రం ఏమిటి?ఈ అభివృద్ధి ఏమిటి? మనిషి ఒక్కసారి వెనక్కి తిరిగి ఎందుకు చూసుకోవటంలేదు. బతకటం కోసం హత్యలు చేస్తున్నారు. లూటీలు చేస్తున్నారు. దాడులు చేస్తున్నారు. ఒకరిమీద ఒకరు దుమ్ము చల్లుకుంటున్నారు. ఇంకో పక్కన బతకలేక మరికొందరు బలవంతంగా తరలిపోతున్నారు.

ఇన్ని సంవత్సరాలుగా మనిషి సాధించింది ఇదా? ఇంత ఇరుకుగా బతకటం కోసమా? తమకు ఇవన్నీ తెలియవు. తాము బతికేచోట అసలు గొడవలు లేవని కాదు. అసూయ లేదని కాదు. కానీ ఇంతలా అక్కడ మార్పులు రాలేదు. మరి ఈ నగరాల్లోకి ఎందుకొచ్చాయి? ఇక్కడదాకా వచ్చినవి ఆగుతాయా? దేశమంతటా పాక్కుంటూ రావూ.

మనిషి మనిషితో మాట్లాడకపోవటం ఏమిటి? జంతువుల్ని వేటాడటం ఏమిటి? వాటికోసం మరలా రక్షణ ఏమిటి? ఈ మతాలేమిటి? ఎప్పుడొచ్చాయి. ఇవన్నీ తనకు తెలియకుండానే ఇన్ని దశాబ్దాలు గడిచిపోయాయా?

తలుచుకుంటే చాలా ఆశ్చర్యంగా ఉంది.

ఇదేమంత సంతోషం కలిగించే మార్పుకాదు. ఇది మనుషుల మంచికి రాలేదు. ఇది ప్రకృతి మంచికోసం రాలేదు. మనిషీ, జంతువూ ఒకటి కాదు. అయినా సరే ఇన్ని సంవత్సరాలుగా మనుషులూ జంతువులూ ఒకరికొకరు ఆధారం అయ్యారు, ప్రేమించుకున్నారు.

మరిప్పుడీ పరిణామం ఏమిటి?

మనుషులకూ మనుషులకూ నడుమ అగాధాలు ఏర్పడ్డాయి. అవి ఇంకా ఇంకా పెరిగిపోతాయేమో మనుషులంతా పరస్పరం నరుక్కుని చచ్చిపోగలరేమో. ఈ ప్రపంచానికి పెను ప్రళయం దాపురిస్తుందేమో? అప్పుడింక ఏం మిగులుతుంది? ఇంతకాలం తను మ్మచి మాత్రంఏ శాశ్వతంగా మిగిలిపోతుందనుకుంటున్నాడు. అదంతా భ్రమేనా?

మనుషులు ఎందుకింత స్వార్ధంలో కూరుకుపోయారు? ఇప్పుడున్న మనిషి మనిషా? కాదు. మానవుని చోటులో ఇంకా ఏదో శక్తి వచ్చి కూర్చుంది. అది మానవుడ్ని తన ఇష్టం వచ్చిన విధంగా ఆడిస్తూంది. మనిషి అర్ధం చేసుకోటంలేదు. తను విన్నవీ తను చూసినవీ ఆ విషయాన్నే చెబుతున్నాయి.

ఈ మనిషి స్వేచ్ఛగా నవ్వలేకపోతున్నాడు. కనీసం ఏడవలేకపోతున్నాడు. హృదయం విప్పి మాట్లాడలేకపోతున్నాడు. ఈ భవనాలు ఎంత ఎత్తులకు లేస్తేనేం గాక ఈ సంస్కృతి ఎంత విస్తరిస్తేనేంగాక మనిషి ఎక్కడున్నాడు? అతని స్థానం ఎక్కడుంది? మరుగుజ్జు అయిపోతున్నాడు. ఇదిలానే కొనసాగితే మాత్రం ఆ రూపం కూడా ఉండదు.

మనిషి రేపటి రూపానికి తగ్గట్టుగానే సంగీతం ఉంది. వారి నాటకాలున్నాయి. వారి ఆనందం ఉంది. వారి దుస్తులున్నాయి. కొన్ని రోజులాగితే ఇంక ముసుగులు అవసరంలేనే లేదేమో? ఇంత బాధ్యతా రహితమైన సమాజంలో తాము బతుకుతున్నారా?

రాత్రంతా భూషయ్యగారు తన లాల్చీని గుండెలకు హత్తుకుని పడుకుంటారు. ఏనాడూ పీడకలలు రాని ఆయనకు దారుణమైన అనుభవాలు. ఎవరెవరో పరిగెత్తినట్లు ఆకాశంనుండి కనులు మిరుమిట్లు గొలిపే వెలుగుతో పెద్ద శబ్దంతో నిరంతరాయంగా రాలుతున్నాయేంటో? ఒక్కసారిగా పెద్ద విస్ఫోటనం.. ధ్వంసం.. ఓ స్త్రీ తల విరబోసుకుని

ఏడుస్తుంటుంది. మనుషులూ జంతువులూ అన్నీ ఉన్మాదంతో పరిగెడుతుంటాయి. అవన్నీ అలా నిరంతరాయంగా సముద్రంలో కలుస్తుంటాయి. గుంపులు గుంపులుగా కుక్కలు ఏడుస్తుంటాయి. ఎవరెవరో బీభత్సంగా పాడుతుంటారు.

ఉలిక్కిపడి లేస్తాడు.

నిద్రపట్టదు.

తామంతా పండించే పంటంతా ఏమైపోతుంది? ఇంతకాలం అవి మనుషులు అనుభవిస్తారనే తృప్తి ఉండేది. తాము పండిస్తున్న ప్రతి బియ్యపు గింజా మనుషులకే అని తలుచుకున్నప్పుడు గర్వం కలుగుతుండేది. మనిషిగా ఈ భూమి మీదకు వచ్చినందుకు తనవంతు బాధ్యతను నెరవేర్చిన తృప్తి మిగిలేది. ఇప్పుడలా కాదు. తమ శ్రమంతా వృధా అయిపోతుంది.

ఎటు చూసినా ఆకలి ఉంది. తాము సృష్టించిందంతా ఏమైపోతుందో అర్థంకావటంలేదు.

ఈ ప్రపంచం రూపు మారిపోయింది. ఇంకా మారిపోతుంది. అప్పుడు తన రూపం కూడా మారిపోతుందేమో? తులసమ్మ కూడా తనని గుర్తుపట్టలేదేమో. భూషయ్య గారు అనుకున్నాడు.

ఇంక నేను ఇక్కడ ఉండకూడదు, వెళ్ళిపోవాలి, ఇక్కడే తను చచ్చిపోతే ఎట్లా?

ఇన్ని సంవత్సరాలుగా తనను ప్రేమించిన ఊరుకి, దూరంగా మరణించటమా?

ఇన్ని సంవత్సరాలు తనతో కలసి మెలసి బతికిన తులసమ్మకు చెప్పకుండానే, కడసారి చూసుకోకుండా చచ్చిపోవటమా? లేదు.. లేదు. తను వెంటనే వెళ్ళిపోవాలి.

రేపు తను ఇక్కడ ఉండగానే ఏమైనా జరగవచ్చు. తన మనవరాలు చెప్పినట్లు రోడ్ల మీద జనం లేకుండా పోలీసులే తిరిగితే ఎట్లా? తను చచ్చిపోతే మంత్రాలుండవేమో. కరెంటు మెషిన్ దగ్గరకు తీసుకువెళ్ళితే వాళ్ళు తన బూడిద ఇస్తారేమో.

బూడిద... నిజంగానే బూడిద తప్పితే ఒకప్పటికి ఏమీ మిగలదు. వీళ్ళందరూ అసలు ఇంత ఆనందంగా ఎలా బతకగలుగుతున్నారు.

చార్మినార్ని చూస్తే ఎవరైనా ఆనందించగలరా? అక్కడనుండి దూకి చచ్చిపోయినవారు గుర్తుకు రారూ? ఆ జంతువులను చూస్తే ఏమనిపిస్తుంది. మనిషిని అలా ఉంచితే బతకగలడా?

అందుకే తను వెళ్ళిపోవాలి. వెంటనే వెళ్ళిపోవాలి.

ఆయనకు అలాంటి ఆలోచన ప్రారంభం అయి క్రమంగా పెరగసాగింది. అది పైకి కనిపించకపోయినా ఆయన్ని నిలువెల్లా కుదిపివేసింది. అందుకే తీవ్రమైన వత్తిడి తెచ్చాడు.

"ఏంటయ్యగోరూ.. ఎల్లిపోతానంటారూ" అని పనిమనుషులు అడిగారు.

వారికి కూడా ఎంతో సరదాగా ఉంది. ఆయన వాళ్ళందరినీ పిలిచి అడుగుతుండేవాడు. వారి పనుల వివరం గురించి, వారెలా జీవిస్తుంది అన్ని వివరాలు.

"ఎవరి కొంపలో వారుంటే భయం వుండదు. ఇది మావూరు కాదు"

"మీ అబ్బాయి గారంటన్నారుగా"

"ఉంటే ఆడి వూరవుద్ది. నా ఊరెట్టా అవుద్ది.?" అన్నాడాయన.

సులోచనకూడా ఆయన్ని ఇంక ఆపగలటం తన తరం కాదనుకుంది.

"మీరు కారుకోసం చూస్తే ఆయన మనకు చెప్పకుండా వెళ్ళిపోయినా ఆశ్చర్యంలేదు" అంది.

"మరేం చేద్దాం?"

"రేపు పంపించేద్దాం."

"సరే.. కానీ రేపు బస్‌లో పంపించేద్దాం"

ఆయన భోజనం చేస్తున్నప్పుడు చెప్పింది.

"రేపు ఉదయం మీరు బయలుదేరుదురుగాని."

భోజనం చేసి బయటకు వచ్చాడు. తనకు ఇంక ఎవరితోనూ మాట్లాడాలనిపించలేదు. తన మంచం దగ్గరకు వెళ్ళాడు.

ఆ రోజు పనిమనిషికి చాలా బాధగా అనిపించింది.

గోడకు తగిలింఇన లాల్చీని తీసి ఉతకమని చెప్పింది సులోచన. ఏదో ఆలోచిస్తూ విసురుగా లాగాడు.

చిరిగిపోయిన శబ్దం .

అప్పుడు ఈ లోకంలో పడ్డాడు.

"అయ్యయ్యో ఎంత పని జరిగిపోయింది. అయ్యగారిప్పుడేవంటారో? ఈ విషయం చెపితే. ఎందుకు ఉతికేసి ఆరేస్తే సరి. తర్వాత తెలిసినా ఏమవుతుంది.పోనీ చెబితేనో తననే తీసుకో అంటారేమో రెండు తిట్టినా"

అయితే ఓ నిర్ణయానికి రాలేకపోయాడు. తను వచ్చిందగ్గర్నుండి ముసలాయన ఆ చొక్కాకు ఎంతగా అంటిపెట్టుకు ఉన్నాడో గమనిస్తూనే ఉన్నాడు. అలాంటిది ఆ చొక్కా కోసం తను కావాలని అలా చేశారనుకుంటారేమో అనుకున్నాడు.

అందుకే మామూలుగా గుంజి మేడ పై భాగంలో ఆరేసి వచ్చాడు.

ఆ తర్వాత పనిలోపడి అ విషయమే మరిచిపోయాడు.

సులోచన ఆయన వెళ్తారని తెలియగానే పిండివంటలు తయారు చేయటం ఆరంభించింది.

'పుల్లారెడ్డి' స్వీట్సులాంటివి నాలుగు రకాలు తెప్పించి పంపించవచ్చు. వాటిని చూడగానే ముందు ఎంత ఖరీదో అనే ఆలోచన వస్తుంది.

ఏది ఏమైనా వండి పంపించినప్పుడు వాళ్ళు పొందే ఆనందం కొని పంపించినప్పుడు పొందలేరు.

అంతేకాదు ఓ వయసు వచ్చినాక తమ పిల్లలు తమ పట్ల ఏ విధంగా వ్యవహరిస్తున్నారా అనే ఆలోచన పెద్దవారిలో ఉంటుంది. వారు వండి పంపిస్తే కూర్చుని తినాలనే తపన ఉండదు. బిడ్డ ఆకలి, అవసరం తల్లి గ్రహించినప్పుడు తల్లిదండ్రుల ఆకలీ, అవసరాలు పిల్లలు గమనిస్తున్నారా లేదా అనే ఆలోచన వారికుంటుంది.

తల్లి తన బిడ్డల కోసం ఎంత త్యాగం చేయగలదో, అంత హక్కుతోనూ ఎదురుచూస్తుంది. తమ గురించి తమ పిల్లలు ఆలోచిస్తున్నారు. తన సుఖసంతోషాలు వారు కోరుకుంటున్నారని ఆమె భావించినప్పుడు వారిలో తాము నిర్వహించిన పాత్ర పట్ల సంతృప్తీ, గర్వం మిగులుతాయి.

ముందు వారిలో ముసలితనం తెచ్చే భయాలు, అభద్రతాభావం వారిని పీడించవు. ఆధునిక తరం ఈ సూక్ష్మ అంశాన్ని గుర్తించటానికి ముందుకురాదు. అదే విషాదం.

(కొనసాగింపు వచ్చే నెలలో)

Click here to share your comments